

Kanjerbeleid

Inleiding

Voor u ligt het beleidsstuk Kanjertraining. Het geeft zicht op wat we op school doen en waar we voor staan.

Basisschool Heeckeren wil een veilige en prettige school zijn voor alle leerlingen, ouders en leerkrachten. Van ouders verwachten wij dat zij ons, leerlingen en leerkrachten, helpen om dit waar te maken.

De volgende schoolregel hanteren we op Heeckeren:

‘Op Basisschool Heeckeren gaan wij respectvol met elkaar en met de materialen om’

Dit willen wij willen bereiken door:

- Het bieden van een vertrouwde en veilige omgeving
- Kinderen begeleiden ook in hun persoonlijke ontwikkeling
- Kinderen leren omgaan met zichzelf, de ander en de omgeving
- Een goed contact onderhouden met ouders, er is sprake van open communicatie

Aan het begin van het schooljaar wordt de schoolregel met de leerlingen besproken door de groepsleerkracht. Ouders worden middels schoolgids en nieuwsbrief en de informatieavond op de hoogte gebracht.

Het bespreken en herijken van afspraken alleen is echter niet voldoende.

De leerkrachten, maar ook de leerlingen, stagiaires, hulpouders, en overblijfouders hebben behoefte aan een consistente aanpak binnen de school.

Op school hanteren wij daarom de kanjertraining. De aanpak van deze methode geeft ons houvast. De Kanjertraining is een methodische aanpak van de sociaal emotionele ontwikkeling van het kind en het pedagogisch handelen van de leerkracht.

Doel van dit beleid

- Eenduidigheid in de aanpak van ongewenst gedrag en eenduidigheid in het handelen van leerkrachten bij constatering van ongewenst gedrag.
- Leerkrachten en schoolleiding een toereikend middel bieden om adequaat te kunnen reageren op ongewenst gedrag.
- Leerlingen en ouders te laten weten waar ze aan toe zijn.
- Ouders in een vroeg stadium vragen om medeverantwoordelijkheid te dragen voor het gedrag van hun kind op school.
- Tijdig signaleren van gedrags- en ontwikkelingsstoornissen bij kinderen.
- Het structureel verminderen van ongewenst gedrag in de school, door het volgen van een duidelijke lijn.

Voor het onderwijs zijn de doelen vooral praktisch:

- de leerkracht wordt gerespecteerd
- pestproblemen worden opgelost
- leerlingen durven zichzelf te zijn
- leerlingen voelen zich veilig
- leerlingen voelen zich bij elkaar betrokken
- leerlingen kunnen gevoelens onder woorden brengen
- leerlingen krijgen meer zelfvertrouwen
- de school weet grenzen te stellen

De kanjertraining

Alle leerkrachten van onze school hebben deelgenomen aan de kanjertraining en zijn daardoor bevoegd om gebruik te maken van de kanjeraanpak. Alle nieuwe leerkrachten zullen een training moeten volgen. Het team onderschrijft en hanteert de doelstellingen van de kanjertraining.

Door het jaar heen behandelen we negen thema's met als uiteindelijk doel dat de kinderen zoveel mogelijk als volgt over zichzelf denken:

Hier ben ik. Het is goed dat ik er ben.
Er zijn mensen die van mij houden.
Niet iedereen hoeft mij aardig te vinden. Dat mag ook.
Ik luister wel naar kritiek
Ik zeg wat ik voel en wat ik denk
Doet iemand vervelend tegen mij, dan haal ik mijn schouders op
Doet iemand rot, dan doe ik niet mee
Ik gedraag me als een kanjer, want ik ben een kanjer.

Dit proberen we na te streven met respect voor de eigenheid van het kind, dus binnen het haalbare van het individuele kind.

Inhoudelijke vormgeving

De methode kent aanbod voor onder-, midden en bovenbouw.

De centrale boeken zijn:

Max en het dorpje
Max en de klas
Max en de zwerver

Overige materialen:

Max en de vogel
De vogel (prentenboek)
Kanjerkwerkbouken
Voor iedere groep een set petten
Handleiding voor de school

Aangezien we nog maar net gestart zijn met de methode en de leerlingen niet het hele kanjerprogramma in de school doorlopen hebben, zijn er voor het eerste jaar duidelijke afspraken over het gebruik in de verschillende groepen.

Vanaf het tweede jaar volgen we de methode zoals deze bedoeld is.

In alle leerjaren worden kanjerlessen gegeven volgens een afgesproken spreiding over het schooljaar. Zo is de hele school een bepaalde periode bezig met hetzelfde thema. De gezamenlijkheid geeft de kanjertraining meer kracht aangezien we op dat moment met z'n allen over hetzelfde praten.

De thema's :

1. jezelf voorstellen
2. iets aardigs zeggen
3. weet jij hoe je je voelt?
4. kun jij nee zeggen?
5. luisteren en vertellen
6. luisteren en samenwerken

7. vriendschap
8. vragen stellen
9. er zijn mensen die van je houden

Daarnaast altijd, in alle groepen, het hele jaar door:

- de kanjertaal spreken
- groepsvormende activiteiten en energizers
- vertrouwensoefeningen

De kanjerafspraken:

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- Niemand speelt de baas
- Niemand lacht uit
- Niemand doet zielig

De vier gedragstypen in de kanjertraining

Petten

Er zijn vier petten die centraal staan bij de Kanjertraining: de witte, de rode, de zwarte en de gele pet. Deze petten komen terug tijdens de lessen en geven een bepaald gedrag aan.

We noemen het kind nooit een tijger, aap, konijn of een pestvogel, maar we benoemen het gedrag.

Voorbeeld: "Je gedraagt je als iemand met de zwarte pet."

	Heb je de witte pet (= doe jij als de witte pet) dan ben je een echte kanjer en je gedraagt je als een kanjertijger. Je bent eerlijk en te vertrouwen, je doet de goede dingen en je helpt iedereen om het samen met elkaar goed te hebben. De Tijger (Kanjertijger) is betrouwbaar en zeker van zichzelf, hij denkt positief over zichzelf en positief over de ander
	Heb je de rode pet dan ben je de uitslover. Hij wordt vergeleken met een aap: die neemt niets serieus en maakt overal een geintje van. In feite is hij onbetrouwbaar, want je kunt niet op hem bouwen. De aap (uitslover, grapjurk) heeft de rode pet op, hij denkt negatief over zichzelf en negatief over de ander
	De gele pet is het konijntje dat stil is en bang en denkt dat het zich niet kan verweren maar dat wel wil. Het konijn (stille of bange) heeft de gele pet op, hij denkt negatief over zichzelf en positief over de ander
	Heb je de zwarte pet op, dan ben je de pestvogel, de baasspeler. De pestvogel (baasspeler) denkt positief over zichzelf en negatief over de ander

Niemand is alleen maar één van de gedragstypen, we kennen alle petten.

De gedragstypen maken voor kinderen bepaald gedrag direct duidelijk en zij kunnen het onderbrengen in gewenst of ongewenst gedrag. Met Kanjertraining streven we ernaar om kinderen zichzelf te laten zijn, worden wie je bent. Streven naar het verlangen van het kind. Een kind met veel de gele pet op, heeft het verlangen om niet meer zoveel angst te hebben. Kanjertraining biedt het kind dan handvatten om zijn handelingsmogelijkheden uit te breiden, zodat het kind minder vaak angstig is.

Het pedagogisch handelen van de leerkrachten

Werken met een nieuw methodische aanpak voor sociaal emotionele ontwikkeling op school vraagt veel van de leerkracht.

Niet tijdens een enkel uur op school vraagt dat om aanpassing in leerkrachtgedrag, maar de hele dag door.

De leerkracht:

1. toont respect en begrip naar de leerlingen
2. durft vertrouwen te geven,
3. heeft hoge verwachtingen van de kinderen
4. durft naar eigen functioneren te kijken
5. durft controle uit handen te geven
6. is consequent met duidelijke regels en grenzen
7. corrigeert opbouwend en geeft tips
8. bevordert de zelfstandigheid
9. zorgt voor een rustige en veilige sfeer

Wij geven hier op de volgende wijze vorm aan:

De leerkrachten tonen belangstelling voor de leerlingen, in hun werk, spel en culturele achtergrond. Leerkrachten luisteren naar de leerlingen en nemen hun meningen serieus zonder er een waarde oordeel over te geven.

De leerkrachten maken alleen in positieve zin opmerkingen over uiterlijkheden en persoonlijkheid van het kind en proberen dit in gelijke mate over de kinderen in hun groep te verdelen.

We nemen hierin een professionele houding aan en maken geen overbodig onderscheid tussen leerlingen.

Een leerkracht is naast de professional ook een mens. Wanneer de leerkracht ongewenst gedrag laat zien en door de kinderen, een collega of zichzelf wordt gecorrigeerd, stappen we hier niet zomaar over heen. Dat doen we met de kinderen ook niet.

De leerkrachten hanteren de kanjerafspraken consequent, bij overtreding corrigeren we. Wanneer kinderen ongewenst gedrag laten zien spreken we ze aan en bevragen hun intentie, gedrag met of zonder opzet maakt een groot verschil. Zonder opzet in het spel vraagt het kind om begeleiding en sturing. Hoe had je het anders kunnen doen, wat kun je doen om het weer goed te maken. Komt het kind niet tot oplossingen dan geeft de leerkracht tips aan het kind. Opzettelijk ongewenst gedrag vraagt om correctie.

Corrigeren doen we middels een stappenplan, waarin duidelijk de standaardprocedure en de vervolgprocedures in stappen staan beschreven.

Uiteraard werken we naar zo min mogelijk corrigeren en zoveel mogelijk voorkomen.

Corrigeren gebeurt altijd met respect voor het kind.

Corrigeren gebeurt met de ik boodschap, dit geeft de kinderen de ruimte en de veiligheid om te reageren.

In geval van pestgedrag zien we de pester en de gepeste beiden als kinderen die hun handelingsrepertoire moeten wijzigen. Beiden hebben begeleiding nodig van school en thuis. Directie en beide ouders worden in zo'n geval dan ook direct ingelicht. Op deze wijze kunnen we het handelen naar beide kinderen zowel op school als thuis op elkaar afstemmen. Ook de groepsdimensie kan dan heel krachtig werken om het pesten te laten stoppen. Kanjerkringen houden met de hele groep zal dan ook altijd behoren tot de acties die genomen worden om het pesten te stoppen.

Tijdens de kanjerlessen doen we ook vertrouwensoefeningen. Deze vinden alleen doorgang op het moment dat de sfeer goed is in de groep. Dit vergt een uiterste

concentratie en vertrouwen van iedereen. De leerkracht bepaalt of de groep er klaar voor is en geeft ze het volledige vertrouwen de oefening uit te voeren.

De vertrouwensoefeningen doen veel met het zelfvertrouwen van de kinderen, anderen vertrouwen mij!

Om het zelfvertrouwen bij de kinderen verder te bevorderen spreken de leerkrachten hun hoge verwachtingen uit naar de kinderen, zeker naar kinderen die dit nodig hebben. De leerkrachten geven positieve feedback naar de kinderen, zonder na te laten duidelijk te zijn, corrigeren mag zeker als een kind zijn best niet doet.

Om de zelfstandigheid te bevorderen laten de leerkrachten duidelijk weten wanneer ze wel of niet beschikbaar zijn voor de kinderen en wordt hen aangeleerd hoe dan hun problemen op te lossen. In geval van een ruzie leren we de kinderen aan te geven, volgens de principes van de Kanjertraining (witte pet), dat zij dit niet leuk vinden. Houdt het niet op, dan loop je er bij weg, wel altijd naar een ander. Houdt het dan nog niet op, meld je het bij de leerkracht.

Om de groepsband te versterken werken we ook met energizers, dit zijn korte spelletjes waar je even je energie in kwijt kunt en waar je als groep met elkaar heel veel plezier beleeft. Dit samen plezier maken als groep versterkt de groepsband en geeft de groep de mogelijkheid om daarna weer met alle concentratie verder te gaan met hun werk.

Stappenplan in het geval van ongewenst gedrag

Opzettelijk ongewenst gedrag vraagt om correctie. Corrigeren doen we middels de volgende stappen:

Stap 1: Standaardprocedure

Bij ongewenst gedrag (pesten, grof taalgebruik, ongehoorzaamheid, agressief gedrag) wordt het kind door de leerkracht gewaarschuwd. Bij herhaling binnen korte tijd volgt een sanctie. Het kind moet weten waarom deze sanctie gegeven wordt, welk gedrag wordt afgekeurd. Deze sanctie staat in verhouding tot de "overtreding".

Voorbeelden:

- een kortdurende time-out op een andere plaats in de klas
- een kortdurende time-out op de gang. (maximaal 5 minuten)
- een pauze binnen blijven
- kortdurend in een andere groep geplaatst worden
- een korte schrijfplicht (over de overtreding)
- nablijven; dit betekent dat er een gesprek plaatsvindt van de leerkracht met het kind. Hierbij is het altijd goed als de leerkracht zegt dat de kritiek het gedrag betreft het niet het kind. Dit om te voorkomen dat het kind het gevoel krijgt dat de leerkracht een hekel aan hem/haar heeft. De leerkracht gebruikt hiervoor de aanpak zoals deze in de kanjertraining is beschreven. De leerkracht probeert in het gesprek ook te onderzoeken waarom het kind zich zo gedraagt.

In alle gevallen komen leerkracht en leerling in gesprek over de gebeurtenissen, zodat voor de leerling duidelijk wordt wat de reden is van deze sanctie.

Wanneer kinderen binnen 2 weken drie keren tegen een sanctie oplopen, volgt er een gesprek met ouder(s), kind en leerkracht om over het gedrag te spreken. De leerkracht maakt melding van het gedrag en maakt zijn/haar zorgen om dit gedrag kenbaar. Tevens wordt afgesproken hoe voorkomen kan worden om in stap 2 van deze procedure te geraken. Wanneer dit resulteert in een positieve gedragsverandering, blijft de leerling in stap 1. Wanneer het gedrag niet positief verandert of wanneer een kind na verloop van tijd toch weer terugvalt in het foute gedrag volgt stap 2.

Stap 2: Vervolgprocedure

De leerkracht neemt contact op met de ouders om over het gedrag van hun kind te praten. De ouders wordt nadrukkelijker gevraagd om mee te werken aan een oplossing. Van dit gesprek en de afspraken wordt een verslag gemaakt. De ouders tekenen dit verslag. De leerkracht hanteert bij dit gesprek de aanpak vanuit de kanjertraining. Wanneer er sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid, wordt afgesproken wanneer er een vervolgesprek/evaluatiegesprek plaats zal vinden. Het verslag wordt gearchiveerd in het leerling-dossier. De afspraken worden omgezet in een plan van aanpak. Op het afgesproken evaluatiemoment (datum wordt vastgelegd in aanpak of handelingsplan) spreken de ouders en de leerkracht over hun bevindingen. Bij verbetering van het gedrag wordt afgesproken de leerling te blijven volgen. Indien nodig, bij terugval in het probleemgedrag, worden de ouders opnieuw benaderd voor een gesprek.

Stap 3:

Indien het negatieve gedrag aanhoudt, meldt de leerkracht dit aan de intern begeleider en aan de directeur. Het doel hiervan is om te komen tot een nadere analyse van de oorzaak van het probleem. Vervolgens worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek. Dit gebeurt door de leerkracht. De intern begeleider en de directeur zijn bij dit gesprek aanwezig. In het gesprek worden de zorgen t.a.v. het ongewenste gedrag besproken en wordt geprobeerd om tot gezamenlijke afspraken te komen. Er wordt nadrukkelijk bekeken of er interne of externe hulp kan worden ingeschakeld, daarbij valt te denken aan observaties door IB-er, schoolbegeleidingsdienst, schoolarts, GGD of schoolmaatschappelijk werk of jeugdhulpteam. Ook van dit gesprek, waarbij ook de ouders zijn betrokken, wordt verslag gemaakt. Het verslag wordt gearhiveerd in het leerling-dossier. Er wordt een plan van aanpak opgesteld en een evaluatiemoment afgesproken. Op het afgesproken evaluatiemoment spreken de ouders, de leerkracht en de Intern Begeleider over hun bevindingen. Bij verbetering van het gedrag wordt afgesproken de leerling te blijven volgen. Indien nodig worden de ouders opnieuw benaderd voor een gesprek.

Stap 4:

Wanneer het gedrag niet verbeterd is, ondanks de boven beschreven aanpak, of wanneer er geen sprake is van gedeelde verantwoording, kan de directeur overgaan tot uitvoering van het schorsings- en verwijderingsbeleid. Voorafgaande aan de uitvoering van dit beleid kan overwogen worden de leerling (tijdelijk) in een andere groep of andere school te plaatsen. Wanneer er sprake is van schorsing en verwijdering, worden het dossier en de afspraken met de leerplichtambtenaar besproken. Er wordt een overleg gepland tussen ouders, school en de leerplichtambtenaar. Het college van bestuur wordt dan op de hoogte gebracht.

Het stappenplan zoals hierboven is omschreven moet gezien worden als een richtlijn. Een afspraak over hoe we handelen. Belangrijke elementen zijn de overlegmomenten met de ouders en de schriftelijke weerslag van gemaakte afspraken. Het belangrijkste uitgangspunt is dat Basisschool Heeckeren een veilige school wil zijn voor alle leerlingen, leerkrachten en ouders. Voorwaarde voor de aanpak is steeds of de aanpak hanteerbaar is voor de leerkracht, ook m.b.t. de andere kinderen in de groep. De directeur is eindverantwoordelijk voor de gang van zaken op de school. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij de directeur afwijkt van het stappenplan. Indien een leerling zich ontoelaatbaar gedraagt, kan dit leiden tot een onmiddellijke time-out of schorsing.